Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши.
3 АВГУСТ 1970 й.
ДУШАНБА
№ 181 (1549).
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз!

ПРОКАТЧИЛАРНИНГ МЕҲНАТ РАПОРТИ

КПССнинг XXIV съезди шарафига зарбдор вахтада турган «Ташкенткабель» заводининг прокатчилари мусобақани янги меҳнат ғалабаси билан бошлаб бердилар.

«250» станида хизмат қилувчи коллектив партиянинг XXIII съезди арафасидаёқ ўртача бир соатда мис катанка олиш бўйича биринчи марта бутуниттифоқ рекордини эгаллаган эди. Шундан бери прокатчилар ўз кўрсаткичларини доимо яхшилаб бордилар.

Тошкент кабелчилари Совет Иттифоқида биринчи бўлиб темир йўлларни электрлаштиришга мўлжаллангаи пайваста контакт сими ишлаб чиқаришни йўлга солдилар. Узлуксиз қуйиш ва мис катанка прокат қилиш автоматлашган янги линияси шундай сим ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга ёрдам берди. Завод прокатчилари партиянинг XXIV съезди шарафига беш йиллик топшириғидагига қўшимча 27 миллион сўмлик маҳсулот беришга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

СУРАТДА: «Узхлопкомаш» заводи йиғув цехининг илғор машинасозлари Александр Сотин ва Валентин Аракин ўртоқлар. Смена топшириқларини бир ярим баравар ошириб адо этаётган бу меҳнатсеварлар қишлоққа кўплаб машиналар етказишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

РАЦИОНАЛИЗАТОРЧИ ҚИЗЛАР

Доҳий юбилейи арафасида ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларни қўлга киритганлиги учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва Бутуниттифоқ Касаба союзлари Марказий Комитетининг Ленин юбилейи Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган Тошкент бадиий буюмлар фабрикасининг меҳнатсевар коллективи етти ойлик топшириқни муддатидан илгари уддалади. Пландан ташқари минглаб сўзана, чойшаб, гулкўрпа, зардевор, кирпеч ва гулдор эшик пардалари каби зарур уй-рўзғор буюмлари тикилди. Уларнинг кўпчилиги иттифоқимиздагина эмас, ўнлаб чет мамлакатларида ҳам машҳур.

Бу муваффақиятни қўлга киритишда фабриканинг ижодкор ва қўли гул тикувчиларининг ҳиссаси катта бўлди. Шарифа Сайдвалиева бошчилик қилаётган попоп цехининг Ҳамида Шоюсупова, Сония Шарофиддинова, Насиба Салимова, Рихси Убайдуллаева сингари пешқадам каштачи рационализатор қизлари таклиф қилган 30 дан ортиқ янгилик ишлаб чиқаришга жорий этилди.

ТЕЖАМКОР ПОЙАФЗАЛЧИ

Комил дастгоҳга навбатдаги чарм бўлагини қўйиб, ҳаракат педалини босди. Дастгоҳнинг вазмин болғаси металл қолип устига гурсиллаб тушди-ю, шу он юқори кўтарилди. Комил чаққонлик билан қолипни чармнинг бошқа ерига қўйди...

Республикамиз пойтахтидаги биринчи пойафзал фабрикасида Комил Расуловдек тежамкор, меҳнатсевар, шижоаткор ишлаб чиқариш илғорлари кўп. Улар Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети маъқуллаган Навоий химия комбинати, Тошкент тракторсозлик заводи, «Юлдуз» тикувчилик фирмаси коллективлари бошлаб берган ташаббусга қўшилиб, КПСС XXIV съезди шарафига муносиб меҳнат туҳфаси ҳозирлаш иштиёқида баракали меҳнат қилаётирлар.

Комил Расуловга эргашиб меҳнат қилаётган пойафзал устки қисмлар тайёрлаш цехининг Фотима Асқарова, Мажид Толипов, Тошпўлат Рихсиев, пойафзал остки қисмлари ишлаб чиқариш цехининг Лев Шварц, Толиб Қодиров каби ўртоқлар бошчилик қилаётган бригада коллективлари шу кунларда съезд чақириладиган 1971 йил ҳисобига ишлашяпти.

ФИРМА ЮЛДУЗИ

КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани қизитиб, ўз зиммасига оширилган мажбуриятлар олган «Юлдуз» фирмасининг пешқадам тикувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, республика Олий Совети Президиумининг аъзоси Пўлатой Абдураҳмонова корхона чеварлари ичида яна бир янги ташаббус билан чиқди. У тикув машиналари ҳаракатидан, кийимларни тикишга кетадиган вақтдан, материал, хом ашёлардан тежаб тергаб фойдаланиш йўли билан смена топшириқларини муттасил 200 процент қилиб уддалаш ҳаракатини бошлаб берди.

Қалби меҳнат завқи билан тўлиб-тошган бу меҳнатсевар аёл Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети фирманинг оширилган мажбуриятлари ҳақида қарор қабул қилган кунлуғ кунда 110 ўрнига 225 та костюм қисмларини тикишга муваффақ бўлди. «Фирма юлдузи» деб ном олган Пўлатой Абдураҳмоновага эргашиб фидокорона ишлаётган М. Раҳимова, М. Ҳамидова, М. Шарипова, Р. Валихўжаева сингари чеварлар ҳам смена топшириқларини доимо ортиғи билан адо этишга муваффақ бўлаётирлар.

Ремонтчилар аҳди

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонти заводи коллективи партиянинг бўлажак XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани янада қизитиб, меҳнат унумдорлигини ошириш, меҳнатни илмий асосда уюштириш, тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш, иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишга қаратилган оширилган мажбурият қабул қилишди. Улар съезд чақириладиган кунгача пландан ташқари битта тепловозни ва бир неча вагонни ремонтдан чиқаришга азми-қарор қилишди. Дизель цехининг мастери Сотиболди Мирзааҳмедов биз билан бўлган суҳбатда шундай деди:

— Бу улкан вазифани амалга ошириш учун ички резервларни ишга солдик. Цехимиз асосан 4 участкадан ташкил топган. Биринчисида, дизель блоклари йиғилади, иккинчисида валлар тахланади, учинчисида дизеллар тўла йиғилади, тўртинчи участкада эса йиғилган дизеллар синовдан ўтказилади. Вақтдан тежаб фойдаланиш борасида цехимизнинг Р. Жўраев, В. Душкин, Д. Кондаков ўртоқлар бошлиқ ремонтчи бригадалар коллективлари яхши натижаларга эришаётирлар. Улар тежалган вақт ҳисобига 3—4 тадан дизель блокларини ремонтдан чиқаришяпти, юзга яқин ҳар хил деталларни тежаб қолишяпти.

Блок ва дизелларни йиғиш бўлимида кўзга оддий бўлиб кўринган гайка, шпилька, болт ва рух найчалари ерга тўкилиб, сочилиб ётишига барҳам бермоқдалар. Резбаси сал едирилган кўримсиз деталларни ўйламай-нетмай бракка чиқариб ташлашга чек қўямиз. Озгина ишлов билан яратса бўладиган деталларни яроқли қилиш янги деталь ишлаб чиқаришга қараганда 10—15 баравар арзонга тушади, бир кеча-кундузда ўртача ҳисоб билан 225 деталь тежаб қолинади. Съездга муносиб тўёна тайёрлаш заводимиздаги ҳар бир ишчининг қалб амрига айланди.

Тошкент трикотаж фирмаси бўёқ цехининг коллективи социалистик мусобақада катта муваффақиятга эришмоқда.
СУРАТДА: цехнинг илғор ишчилари (чапдан ўнгга): Д. Эшонхўжаева, Н. Сергеева, Т. Қозоқбоев ва С. Умиркаева.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ЯКУН ЯСАЛДИ

Ҳозирги вақтда Бош бошқармага қарашли қурилиш трестларининг бинокорлари шаҳримизда бир вақтнинг ўзида беш юздан ортиқ объектда иш олиб боришяпти. Шарафли касбни меҳнатлари билан улуғлаб келаётган бунёдкорлар фан-техника янгиликларини қурилиш объектларида қўллаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, иш суръатини кескин яхшиловчи ихтирочилик таклифларини жорий этиш соҳасида ғайрат кўрсатмоқдалар.

Шаҳримиздаги қурилиш майдонларида ишлаётган бинокорлар орасида ҳозирги вақтда бир мингдан ортиқ ихтирочи ҳамда рационализаторлар бор. Улар томонидан сўнгги йил давомида бир минг юзга яқин қимматли таклифлар тушди. Шундан саккиз юздан ортиғи ишлаб чиқаришга жорий этилди. Ижодкорлар таклифларини қурилишларда қўллаш туфайли давлатнинг уч миллион етти юз минг сўмга яқин маблағи тежаб қолинди.

«Главташкентстрой» коллегияси ихтирочи ва рационализаторлар томонидан тушган таклифларни кўриб чиқиб конкурс натижаларини эълон қилди. Конкурс шартларига кўра, катта фойда келтирувчи таклифлари билан энг актив қатнашган учинчи, ўн биринчи қурилиш трестлари ва биринчи уйсозлик комбинатига 1, 2, 3-ўринлар берилди. Бундан ташқари рационализатор-ихтирочилардан А. Пикман, Б. Зименков, С. Козельков, Д. Пак, Н. Фомин, Ю. Радзивиловскийларнинг киритган таклифларига ҳам конкурс жюриси юксак баҳо берди.

ЯНГИ БИНОЛАР

Калинин майдони атрофидаги эски бинолар бузилиб, уларнинг ўрнида хиёбон ташкил этилди. Ҳозир бу ерлар кўкаламзорлаштирилиб, кишиларнинг дам олиш жойига айлантирилди.

Шу кунларда майдонда қурилиш ишлари қизғин. Меҳнаткашларнинг оғирини енгил қиладиган маданий-маиший хизмат кўрсатадиган комбинат барпо этилмоқда. У яқин кунлар ичида фойдаланишга топширилади.

Бешқайрағоч массивида ҳам ана шундай комбинат қуриш планлаштирилмоқда. Яқин кунларда шу массивда юз кишилик ҳаммом фойдаланишга топширилади. «Баҳор» бекатида қирқ киши ишлайдиган «Гастроном» қурилмоқда.

ТАШАББУС

Шу йил Бухоро ва Хива халқ республикалари ташкил этилганига эллик йил тўлади. Шу муносабат билан Ойбек номли Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг илмий, ходимлари кўргазмалар ташкил қилишга киришдилар.

Музейнинг Карл Маркс кўчасидаги филиалида очиладиган бу кўргазмаларда икки қўҳна шаҳарнинг ўша пайтлардаги ҳаётини акс эттирувчи фотосуратлар, ҳужжатлар, янги ҳаёт учун курашган ажойиб кишиларнинг портретлари ва қимматбаҳо буюмларнинг намуналари қўйилади.

ДАЛА МЕҲНАТКАШЛАРИ ҲУЗУРИДА

Куни кеча Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи ҳаваскорлари Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашларига икки кун давомида берилган концертларни якунлаб, қайтиб келдилар. Улар колхознинг бир қанча бригадаларида колхозчилар ва сабзавотни йиғиб-териб олишга ёрдамга келган шаҳарликлар учун томоша кўрсатиб, кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлишди.

Маданият уйи ходимлари дала меҳнаткашларига амалий ёрдам беришга ҳам отландилар. Кеча улардан 20 киши Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз далаларида етиштирилган мўл сабзавот ҳосилини йиғиб-териб олишга ҳисса қўшмоқ учун жўнаб кетди.

МАЛАКА ОШИРИШЯПТИ

Коммунистик партиямизнинг келгуси йил март ойида бўладиган XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ҳамма ерда социалистик мусобақа авж олиб бормоқда. Шаҳримиздаги 9-қурилиш трестининг меҳнатсевар бинокорлари ҳам бу кутлуғ курашдан четда қолмаётирлар. Уларнинг олдида беш йилликнинг охирги йилида улкан вазифалар турибди.

Трест бинокорлари йил давомида бош пудрат бўйича ўн тўққиз миллион саккиз юз эллик бир минг ҳамда ўз кучлари билан салкам саккиз юз минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришлари керак. Ой сайин план топшириқлари мунтазам равишда бажарилмоқда.

Бинокорларнинг бирин-кетин қучаётган зафарида трест бўйича инженер-техник ходимлари ўқувининг хизмати катта бўлмоқда. Бинокор инженерлар, техниклар ўқув машғулотларида қурилишда технологик жараёнларни такомиллаштириш, қурилиш-монтаж ишлари сифатини яхшилаш, бинокорлик материалларидан тежаб-тергаб фойдаланиш каби муҳим масалаларни атрофлича ўрганмоқдалар.

● *Аҳолига қулайлик*

РАВОН ЙЎЛЛАР

Шаҳар ободонлаштириш бошқармаси кейинги йилларда 260 кўчага асфальт ётқизди. Биргина Октябрь районининг ўзида шу кунгача 95 та кўча ҳамда проезд асфальт қилинди. Айниқса Бешқайрағоч массиви кундан-кун обод бўлиб бормоқда. Массивдаги деярли барча кўчалар асфальтланди.

Куни кеча Чувалачи, Бобожонов кўчаларидаги тупик ва проездлар, Черкацкий кўчаси, Университет майдонлари ҳам асфальтланди. Биргина Октябрь районининг ўзида кўчаларни асфальтлаш учун 1 миллион 120 минг сўм сарфланди.

САФАР

Кейинги пайтларда пойтахтимиздаги бир қатор корхоналар ва ташкилотларнинг коллективлари турли шаҳарларга бир неча бор сафар қилдилар.

Бугун

резина-техника буюмлари заводининг ишчи-хизматчилари дан бир группаси Самарқанддан қайтиб келишди.

БОЛГАР ДАҲАСИДА ТУҒРУҚХОНА

Бугун

3-қурилиш трестининг 30-бошқармаси азаматлари Болгар даҳасида янги туғруқхона биносини фойдаланишга топширдилар. Унда бир юз йигирма беш ўрин бор.

Бир неча кундан кейин эшиклари очиладиган бу 11-туғруқхонада медицина аппаратлари ва жиҳозларни ўрнатишга киришилди.

РЕНТГЕНЛИ АВТОБУСЛАР

Шу кунларда шаҳар кўчаларида, корхоналар олдида махсус флюорографик рентген автобусларини учратиш мумкин.

Бугун

«Узмедтехника» бошқармаси адресига шундай автобусдан яна иккитаси келди. Улар қардош Венгриядан олинмоқда.

Бу рентген автобусда бир йилда 30 минг кишининг саломатлиги текширилади.

«Узмедтехника» бошқармасида бундай автобуслардан йигирматаси ишлаб турибди. Йил охиригача яна ўнта автобус олинади.

КОРХОНАДА ХОТИН-ҚИЗЛАР СОВЕТИ

Ҳозирги вақтда, Тошкент трактор заводида жасорат намуналарини кўрсатиб ишлаётган ишчи-хизматчиларнинг қирқ процентдан ортиғини хотин-қизлар ташкил этади. Шуниси қувончлики, корхонадаги хотин-қизларнинг бир минг тўрт юз нафари бевосита ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган соҳаларда ишлаяпти. Улардан бир минг икки юзга яқин киши самарали хизмати эвазига Коммунистик меҳнат зарбдори деган муқаддас номга сазовор бўлишган. Икки юз тўқсон хотин-қиз эса, ана шу шарафли номни қўлга киритиш учун астойдил курашмоқда.

Заводда ишлаётган аёлларни атрофига уюштирган хотин-қизлар Совети кейинги вақтларда ўз фаолиятини кўнгилдагидай йўлга қўйишга интилмоқда. Айниқса, корхона партия комитети бу хайрли ишда зарур бўлган ёрдамини аямаётир.

Хотин-қизлар Совети қошида ташкил этилган агитация-пропаганда, маданий-оқартув, маиший хизмат, халқ маорифи, илмий атеизм, оналик ва болаликни муҳофа...

● ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК:

ЛОЙИҲАЧИЛАР САРОЙИ

Чилонзор массивининг «Волгоград» кўчасидаги янги биноларга «Узгипрозем» ва «Узгипросельстрой» институтлари кўчиб ўтган. Бу лойиҳа институтларининг ходимлари учун махсус маданият саройи ҳам қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Куни кеча очилган маданият саройининг томоша залига 600 киши сиғади.

Лойиҳачилар саройида халқ опера театри иш бошлади. Инженер-техник ходимларнинг талабларини бажо келтириш мақсадида турли хил бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ташкил қилиниб, кенг экранли бадиий фильмлар намойиш қилинмоқда.

Шаҳримизнинг София проспектида яқинда ишга тушган ўз-ўзига хизмат қилувчи китоб магазини ҳамиша гавжум бўлади. Бу ерда турли соҳаларга оид китобларни харид қилиш мумкин.
СУРАТДА: магазинда.

М. Нуриддинов фотолари.

ФОЙДАЛИ СУҲБАТ

Истироҳат боғларида деярли ҳар куни халқ сайллари, тематик кечалар ўтказилаётир.

Ленин номидаги комсомол кўлида очилган соғломлаштириш университети кўпларга манзур бўлмоқда. Университетда турли ихтисосдаги врачлар кўлда қандай қилиб чўмилиш, дам олиш ва бошқа масалаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. Ҳозир боғда физкультурачилар кунига тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

✻ *Истироҳат боғларида*

БАЙРАМ ТАНТАНАЛИ НИШОНЛАНДИ

Кеча шаҳримизнинг деярли барча маданият ва истироҳат боғларида Бутуниттифоқ темир йўлчилар куни тантанали суратда нишонланди. Оммавий сайллар, турли хил қизиқарли томошалар уюштирилди. Максим Горький номли боғда темир йўлчилар байрамига бағишланган оммавий сайл, айниқса, жуда қизиқарли ўтди. Сайлда «Қувноқ экспресс» деб номланган пионерлар уйини, В. И. Ленин номли болалар темир йўли ёш темир йўлчиларининг чиқишлари, республика қўғирчоқ театрининг спектакллари бўлиб ўтди.

Кечқурун эса театрнинг очиқ саҳнасида темир йўлчилар маданият саройи бадиий ҳаваскорлари катта концерт қўйиб бердилар.

Планетамиз янгиликлари

МИЛЛИЙ РЕВОЛЮЦИЯ ҲИМОЯ ҒАЛАБАЛАРИ

АДАН. Жанубий Яман Халқ Республикаси Миллий фронтининг бош секретари Миллий фронтнинг бош раҳбарлиги сессияси тамом бўлганидан кейин эълон қилган баёнотда бундай дейилади: Миллий фронт бош раҳбарлиги миллий революция ғалабаларини ҳимоя қилиш ва Арабистон ярим оролидаги миллий озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш учун зарур бўлган чораларни кўради.

Жанубий Яман Халқ Республикаси Миллий фронтининг бош раҳбарлиги, — дейилади баёнотда, — социалистик лагерь мамлакатлари билан сиёсий ва иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш зарурлигини яна бир карра таъкидлайди.

(ТАСС).

ДУНЁ АҲОЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳар кварталда эълон қиладиган навбатдаги статистика докладида айтилишича, дунё аҳолиси ўтган йилнинг ўрталарида 3 миллиард 552 миллион кишига етган. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти секретариати эълон қилган маълумотларга кўра, ер юзи аҳолиси 1968 йилнинг июнидан 1969 йилнинг июнигача бўлган вақтнинг ўзида 69 миллион киши кўпайган.

Докладни тузган кишилар аҳолиси энг кўп давлатлар орасида Хитой Халқ Республикасини (740 миллион киши), Ҳиндистонни (537 миллион киши), Совет Иттифоқи (240.6 миллион киши) ва АҚШни (203.2 миллион киши) тилга олганлар.

(ТАСС).

Югославия Социалистик Федератив Республикаси. Мамлакат пойтахти Белграднинг янги районидаги Владимир Ильич Ленин номидаги хиёбон.

В. Егоров фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

● Сўз—қурилиш раҳбарларига

ИШДА СИФАТ БЎЛСИН

Ҳали кишилар деҳқончилик ва ҳунармандчиликни ўрганмай, ўзларига бошпана қуришни ўрганишган. Қурувчилик бундан ўн минг йил олдин қанчалик зарур ва муҳим бўлса, ҳозир ҳам шунчалик зарур ва муҳим.

Шаҳримиздаги энг тўнғич қурилиш ташкилотидан бири бўлмиш трестимиз ҳақида сўз кетганда биз шу ҳақда ўйлаймиз. Коллективимиз янги Тошкентни қуриш ва тиклашда қўшган ҳиссасини таърифлаш анча қийин. Жуда кўп ишлар қилинди. Кўпгина бригада коллективлари, жумладан, Александр Мосеев, Анатолий Горнов, Тўлқин Самиғов, Никос Мичулис, Саидазиз Саматов ва бошқа ўртоқлар бошқараётган комплекс бригадаларнинг коллективлари намуна кўрсатишди. Шунингдек, Янис Даутакис бошлиқ бўёқчилар, Виктор Сердюк бошқараётган бетончилар бригадаси ҳам намунали ишламоқда. Бу коллективларнинг нуқсонсиз ишлаши туфайли трест бош пудрат ишлари ярим йиллик планини 108 процентга, ўз кучимиз билан 111 процентга бажаришга эришдик. Ўтган ярим йил мобайнида 55.620 квадрат-метр турар жой фойдаланишга топширилди. Бу планда кўрсатилганидан 7.596 квадрат метр кўпдир. Сирасини айтганда, биз тез ишлашга ўрганиб олдик. Шуни ҳам тан олиш керакки, иш суръатига берилиб баъзи жойларда сифат эсдан чиқарилмоқда.

Фойдаланишга топширилган ҳар бир объект бизнинг маҳсулотимиз ҳисобланади. Шундай экан, барча бинолар давлат комиссиясига «аъло» ва «яхши» баҳолар билан топширилиши лозим. Ҳар бир ишчи, инженер-техник ходим ўзига топширилган ишга масъулият ҳис қилгандагина бунга эришиш мумкин. Бу ҳолда сифат ҳар бир ишчининг асосий ўлчови бўлиши лозим.

Биз бу соҳада анча ютуқларни қўлга киритдик. Қурилиш бошқармалари ва участкаларда сифат учун курашда жамоатчи ташкилотлар, назоратчилар, комсомол, касаба союз ташкилотларининг активистлари ва пропагандистлар сафарбар этилган. Ҳамманинг фикри-зикри беш йиллик планни муддатидан олдин бажаришга қаратилган.

Айниқса, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съезди чақирилиши ҳақидаги хабарни коллективимиз зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олди. Барча қурилиш бошқармалари ва участкаларида ички имкониятлар қайтадан қараб чиқилиб, съезд шарафига қўшимча мажбуриятлар олинмоқда. Бу ишда трестимизнинг 13-қурилиш бошқармаси коллективининг ташаббуси диққатга сазовордир. Пешқадам бошқарма «Главташкентстрой» системасида биринчи бўлиб беш йиллик планни муддатидан ярим йил олдин бажарилганлиги ҳақида рапорт берди.

Трестнинг 22-қурилиш бошқармаси коллективи қўлга киритаётган ютуқлар ҳам бизни қувонтиради. Бу коллектив йиллик планни муддатидан бир ой илгари бажариш ҳамда қолган бир ой мобайнида планга қўшимча қурилиш-монтаж ишларини бажариш учун барча кучларини сафарбар этмоқда.

Мен юқорида қурувчи номи улуғ эканлигини айтган эдим. Бунинг учун кундалик планни бажариш билан иш битмайди. Бинокор ҳар томонлама етук, интизомли ўз ишини яхши билган, камтар бўлиши керак.

Ҳозирги замон қурувчиси — ижодкор, рационализатор ҳамиша изланувчан одам. Шундай экан, ҳар бир ишда тадбиркорлик кўрсатиш, оғир иш процессларини енгиллаштириш ва тежамкорликка ҳаракат қилиш ҳар бир қурувчининг бурчи бўлиши керак.

Яқинда, трестда қурилиш сифати бўйича конференция бўлиб ўтди. Конференция қатнашчилари камчиликларни бартараф қилиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилашди.

М. НАБИЕВ,
159-қурилиш трестининг бошқарувчиси.

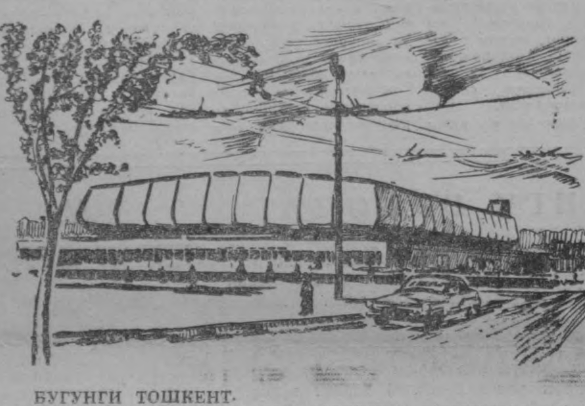

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.
СУРАТДА: «Юбилей» спорт саройининг кўриниши.
В. Мирошниченко расми.

● Беш йиллик илғорлари

ЁШЛИК ҒУРУРИ

Тошкентга келган кунларни ўйларкан, Муҳаммад беихтиёр жилмайиб қўйди. Ёзнинг жазирама иссиқ кунлари эди ўшанда. Қурилиш соҳасидан бирорта касб-ҳунари бўлмаган Муҳаммад дастлабки иш кунларида анча қийналди. «Разнорабочийсан» деб турли хил ишларни буюришарди.

Дуч келган ишларни қилавериш Муҳаммаднинг жонига тегди шекилли, бир куни бригадир Анатолий Ариенисга гап қотди:

— Мен бу ерга касб ўрганиш учун келганман. Мени бирорта тажрибали ишчига шогирд қўйсангиз...

Ёш ишчининг дилидагини тушунган бригадир уни дурадгорларга бириктирди. Шу пайтда уни ҳарбий хизматга чақириб қолишди. Армияда унга қурилишда ишлаш насиб бўлмади. Лекин у ҳарбий хизматни ўтаб келгач, яна қурилиш майдонларида жавлон урди. Чунки у биринчи касбини унутмаганди.

Наманганнинг Косонсой районидан келган бу йигит ҳозирги кунда «Главташкентстрой» га қарашли 3-трест 5-қурилиш бошқармасининг В. Т. Бузигин бошлиқ участка қурувчилари билан биргаликда меҳнат қилмоқда.

Дурадгорлик касбининг сир-асрорларини билиб олган Муҳаммад эндиликда ўз касбдошлари орасида пешқадам. Бригадир А. Отғхонов ҳам комсомол аъзоси Муҳаммад Ҳакимовдан мамнун.

— Илғор ишчиларимиз Николай Давидов, Нина Крюкова, Валя Цугановалар билан бир қаторда М. Ҳакимовнинг ҳам меҳнати мақтаса арзигулик, — дейди бригадир.

Ҳақиқатан ҳам, юрагида ёшлик ғурури жўшиб турган бу йигит смена топшириқларини ҳар доим 130—140 процент бажариб ҳамкасбларига намуна бўлмоқда. У ишлаётган коллектив шу кунларда 1-Қўйлиқ массивида 1000 ўринлик мактаб биносини тиклашмоқда.

Улар бинони Қурувчилар байрамида пардозчиларга топшириш учун куч-ғайрат сарфлашмоқда. Бунда наманганлик йигит Муҳаммаджон Ҳакимов ҳам иштирок этиб, фидокорлик намуналарини кўрсатмоқда.

С. ҚЎЧҚОРОВ.

«БАЛКОНЛАР, БАЛКОНЛАР...» МАҚОЛАСИ ГАЗЕТХОНЛАР МУҲОКАМАСИДА

Тадбир кўрилсин

Биз газетанинг иккинчи июль сонидаги мақолада гапирилган, балконига печак гул ўтқазган ўша ўртоқ Самойловнинг қўшнисимиз. Унинг балконига ҳавасимиз келади. Уйимиз катта йўлнинг ёқасида. Ўтганнинг ҳам, кетганнинг ҳам кўзи шу гулларда. Қандай гўзал манзара! Дилга не чоғлиқ ором беради. Афсуски, бизнинг оиламизда гулчилик соҳасида бирор нарса тушунадиган одам йўқ. Бўлмаса, биз ҳам ҳаракат қилиб кўрардик. Ўйлайманки, бизга ўхшаб балконини гулларга буркаш орзусида ёнган одамлар жуда кўп бўлса керак. Шундай экан, биздайларнинг истагини инобатга олиб, бирор тадбир кўрилишини сўраймиз.

Ботир ҚОСИМОВ, 73-уй.

Ёзда чанг, қишда лой

Биз газетангизда ёритилаётган шаҳар ободончилиги ҳақидаги, хусусан, балконлар тўғрисидаги мақолани мунтазам ўқиб боряпмиз. Шу масаланинг кўтарилиши айни муддао бўляпти.

Биз Чилонзор районидаги 8-кварталга 1964 йили кўчиб келганмиз. У пайтларда кўчалар ўнқир-чўнқир, иморатлар ҳали қурилиб битмаган эди... Бироқ, афсуски, олти йил мобайнида ҳам кўчамизга сон киргани йўқ. Ёзда чанг, қишда лойгарчилик, сира юриб бўлмайди. Айниқса, пиёда юрувчилар учун йўл йўқ деса бўлади. Тоза қийналяпмиз. Бизга озроқ ёрдам берсангиз. Биз бу масалада ЖЭКка учрашган эдик. Улар: «Кўчани ремонт қилиш учун бизда фонд йўқ», — дейишди. Энг қийини, автобус ва троллейбусга чиқиш йўллари. Етоқхона бекатида 29, 30, 31, 32 ва бошқа уйлар томон ўтиладиган йўллар ниҳоятда ёмон.

С. ХЎЖАЕВ, 31-уй, 8-квартал, 9-квартира.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ГАЗЕТАЛАРНИНГ БАҲОСИ ОШДИ

СТОКГОЛЬМ. Швециядаги кўпгина марказий ва маҳаллий газеталарнинг нархи 1 августдан бошлаб 20 процент ошади. Булар орасида «Дагенс нюхетер», «Свенска дагбладет», «Экспрессен», «Афтонбладет» каби йирик газеталар бор.

Кейинги 15 йил ичида Швециядаги газеталарнинг нархи икки баравар ошди.

БОЛГАРИЯНИНГ ЭРТАГИ УЗУМЛАРИ

СОФИЯ. ТАСС мухбири В. Дмитриев хабар беради:

Болгариянинг бир қанча районларида эртаги нав узум узила бошланди. «Жемчуг» ва «Кардинал» узум навларининг дастлабки тонналари узилди. Мамлакатнинг токзорларида ҳосил яхши. Бу йил Болгарияда 200 минг гектардан зиёд майдонда узум етиштирилмоқда. Салкам ярим миллион деҳқон соҳибкорлик билан шуғулланади. Улар гектар бошига ўрта ҳисобда 6,4 тоннадан етилган хўраки узум ва 5,7 тоннадан мусаллас боп узум узиб олишмоқда.

Болгария Европанинг 15 мамлакатига хўраки узум етказиб беради. «Болгар» нави айниқса манзур бўлиб, хўраки узумзорларнинг 88 проценти шу навга ажратилган. Болгария аҳоли жон бошига узум етиштириш жиҳатидан (4,5 килограмм) ҳозирги кунда жаҳонда биринчи ўринда туради. Бултур мамлакат 40 миллионта ток кўчатини чет элларга чиқарди. (ТАСС).

ДОКЕРЛАР ЗАБАСТОВКАСИ ТУГАДИ

ЛОНДОН. Англия докерларининг икки ҳафта давом қилган ялпи забастовкаси расман тўхтатилди.

Иш ташлаган порт ишчиларининг олий органи 47 минг инглиз докерлари делегатларининг конференцияси ҳукумат можарони бартараф этиш учун тайинлаган пирсон махсус комиссиясининг тавсияларини 31 овозга қарши 51 овоз билан қабул қилишга қарор берди ва докерларни душанба куни иш бошлашга чақирди.

Пирсон комиссиясининг тавсияларида иш ташлаган докерларнинг иш ҳақи асосий ставкасини ошириш тўғрисида қўйган талаблари рад қилинган бўлса ҳам айни маҳалда корхона эгаларига мурожаат қилиниб, иш вақтидан ташқари бажарилган иш ҳақини ошириш, байрам кунлари қилинган иш ҳақини ошириш, шунингдек гарантияланган иш ҳақи минимумини кўтаришга даъват қилинган. Иш ташлаган порт ишчиларининг бир қисми бу тавсияларни салбий тарзда кутиб олди. Лондон, Ливерпуль ва Саутгемптон докерлари ўтказилган митингларда ўз делегатларини пирсон комиссияси тавсияларини қабул қилишга қарши овоз беришга чақирдилар. Чунки бу тавсиялар иш ташлаганларни иш ҳақи асосий ставкаларини ошириш тўғрисида қўйган асосий талабларини рад қиладики, қолган ҳамма тўловлар процент нисбатида ана шу ставкаларга боғлиқ. Конференцияда қабул қилинган резолюцияда айтиладики, пирсон комиссиясининг тавсияларига қўшилиш вақтинча чорадир.

Англия докерларининг икки ҳафталик забастовкаси барча инглиз меҳнаткашларининг шак-шубҳасиз катта ғалабаси бўлди. Бу забастовка бир аҳллик билан ўтказилди ва Англия ҳамда бошқа мамлакатлар ишчиларининг катта мададига сазовор бўлди. (ТАСС).

● Социализм мамлакатларида

200 йиллик юбилей

БУДАПЕШТ. Венгриядаги катта металлургия комбинатларидан бири Ленин номли Диошдьер металлургия комбинати ўзининг 200 йиллигини нишонлади.

Ҳозир бу катта замонавий корхонада 18 мингдан ошиқ ишчи ишламоқда. Сўнгги чорак аср мобайнида комбинат гуркираб ривожланди. Ҳозир у бундан 25 йил аввалгига қараганда 6 баравар кўп маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

✦✦✦

Польша цементи

ВАРШАВА. Иккита йирик цемент заводи — «Покуй» ва «Хелм-1» заводлари халқ хўжалигига ҳар йили икки миллион тоннадан ортиқ юқори сифатли цемент тайёрлаб бермоқда. Яқинда «Хелм-2» заводи ҳам ишга туширилди. Янги завод ҳар йили 1 миллион 200 минг тонна қимматли бинокорлик материали ишлаб чиқаради.

✦✦✦

Мамлакатда биринчи марта

БЕЛГРАД. Призрен шаҳридаги «Прогресс» химия заводи мамлакатда биринчи марта полистерил тола ишлаб чиқара бошлади. Завод шу йилнинг охиригача тўқимачилик саноати учун 200 тонна хом ашё тайёрлаб беради.

✦✦✦

Янги уй-жойлар

БУХАРЕСТ. Констанцанинг янги райони Томнише—Нордда 5.000 дан ортиқ оила квартира олди. Бу районда икки мактаб ва катта савдо маркази фойдаланиш учун топширилди. Томнише—Нордда Руминиядаги энг йирик денгиз портининг аҳолиси учун 12 минг квартира қурилади.

БОЛГАРИЯ. Хасково шаҳрида Жеко Дмитров номли тўқимачилик комбинати қурилиши бошланди. Болгария химия маҳсулоти—сунъий тола бунга хом ашё сифатида ишлатилади.

Корхонанинг кенг, ёруғ цехлари Совет Иттифоқи ва Польшада тайёрланган энг янги ускуналар билан жиҳозланган.

СУРАТДА: корхонанинг йигирув цехи.

БТА—ТАСС фотоси.

ЁРДАМ ВА МАДАДЛАРИ УЧУН ТАШАККУР

ДАКАР. Сенегал қишлоқ хўжалик тараққиёти министри Ҳабиб Тиам «Сенегалнинг эҳтиёжларини яхши англаб, мамлакатимизнинг тараққиётига ёрдам бераётган дўст Совет Иттифоқига» Сенегал ҳукумати ва халқи номидан самимий ташаккур билдирди.

Сенегал министри ўнта балиқ овлайдиган кемаларнинг учтаси маҳаллий маъмурларга топширилиши муносабати билан ўтказилган тантанали маросимда нутқ сўзлади. Ҳар иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик планига мувофиқ, Совет Иттифоқи ана шу кемаларни Сенегал учун қуриб бермоқда.

(ТАСС)

Халқаро хабарлар

ҒАРБЛИК ТУРИСТЛАРНИНГ «ШЎХЛИКЛАРИ»

Афғонистон Шарқдаги бошқа кўпгина мамлакатлар сингари Хиппилар босқинидан четда қолмади. Улар айниқса Қобулда кўп. Улар ўзларининг ҳайратда қолдирадиган костюмларини афғонларнинг миллий кийимлари билан аралаштириб келганларича Қобулнинг шовқун-сурон бозорлари ва растали кўчаларига тарқалдилар. Улардан баъзилари гадолик қилади, бошқалари ресторанларда вақт ўтказишни афзал кўришади.

Газеталарда вақти-вақти билан бу янги «кўчманчи»ларнинг «шўхликлари» ҳақидаги мақолалар, фотосуратлар пайдо бўлиб туради. Мана шулардан баъзи бирлари: Олти хиппи — икки қиз ва тўрт йигит қалбаки студентлик билетларининг ҳар донасини бир доллардан сотиш билан шуғулланганлар... Каролин ва Жан Пиркоф деган хиппилар ноёб буюмлар дўконида кўзлари тушган баъзи нарсаларга «эга бўлиш» учун унга кириб дўкон хўжайинидан пичоқ ейиш билан таъзирларини едилар.

Бироқ хиппилар Қобул бозорларида анча арзон нархда сотиб олиш мумкин бўлган нашага жуда ўч... Мана полициячилар қуршовидаги Ричард Отто бошини қуйи эгиб маъюс ўтирибди. Полициячилар унинг оёғида боғланган нарсани ечиб олмоқдалар. Йўқ, у ярадор эмас. «Анис» деган газета шу суратни ёритиб Ричард икки килограмм наркотикни энг қулай жой деб ўйлаган оёғидаги гипс тагига бекитиб олиб кетмоқчи бўлганини хабар қилди.

Афғонистонни баъзан туристлар жаннати Осиё швейцарияси деб аташади. Ҳақиқатан ҳам бу ерда томоша қилгудек жойлар бор, ҳукумат ҳам туризмни ривожлантириш учун ҳозир кўп ишларни қиляпти. Хушманзара табиат, қадимги тарихий ёдгорликлар, янги қурилишлар мамлакат қиёфасини эсда қолдиради. Лекин Афғонистон кўпгина ғарблик туристларни фақат бир нарса—ўғриликча наша олиб кетиш билангина ўзига жалб этади. Афғонлар ўз меҳмондўстликлари билан шуҳрат қозондилар. Аммо парламент депутати Абдулла Карим Омархейлнинг парламентда нутқ сўзлаб: «Афғонистонга келаётган кўпчилик ғарблик туристлар ахлоқ намунаси ва юксак маданият тарқатувчилар бўлиб хизмат қилмаётирлар» деб билдирган фикрга қўшилмай илож йўқ.

Р. НАДЕЖДИН,
АПН мухбири.

АРАБ МАМЛАКАТЛАРИНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

БАЙРУТ. Қувайт ташқи ишлар министри Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жабр айтдики, Исроил агрессиясига бевосита қарши курашувчи араб мамлакатлари яқин шарқдаги тангликни сиёсий бартараф этиш тўғрисида қилинган бирон таклифга розилик билдирган бўлса, ўз мамлакати бунга эътироз билдирмайди.

ҚОҲИРА. Судан ҳукумати Бирлашган Араб Республикасининг яқин шарқдаги тангликни сиёсий бартараф этиш хусусида БАР президенти Носирнинг 23 июлда сўзлаган нутқида баён қилинган позициясини: «Араб миллати манфаатини бошқа ҳамма мулоҳазалардан юқори қўювчи ҳамда араб халқларининг қонуний ҳуқуқларини ҳурмат қилгани ҳолда тинчлик ўрнатилишига қаратилган эпчил, масъулият руҳи билан суғорилган позиция» деб таърифлади.

Судан ташқи ишлар давлат министри Муавий Иброҳим ўқиб берган расмий баёнотда президент Носирнинг қарори кутланади ва БАР тутган мардонавор позиция тўла-тўкис қўллаб-қувватланади.

БАҒДОД. Ироқ Араб социалистик уйғониш партиясининг умумараб раҳбарлиги эълон қилган баёнотга кўра, Ироқ АҚШ давлат секретари Рожерснинг таклифларни маъқулламаган.

(ТАСС).

Шарқий Покистонда сув тошқини

КАРОЧИ. Сув тошқини муносабати билан шарқий Покистондаги аҳвол оғирлашди. Жамна дарёси сувининг сатҳи 1954 йилдагидан ҳам баланд кўтарилди. 1954 йилда дарё сувининг сатҳи ғоят баланд кўтарилган эди. Аҳоли қалин бўлган олти қишлоқ сув остида қолди. Падма дарёси қирғоқларининг нураши натижасида қишлоқ вайрон бўлди. Иҳота дамбаларини ўпириб ўтган дарё Муншигани шаҳрини ғарқ қилди. Шарқий Покистоннинг кенг майдонлари сув остида қолди. Армия шай қилиб қўйилди. Қутқазувчи командалар аҳолини бошқа жойларга кўчирмоқдалар. Қурбонлар бор. Неча ўн минглаб киши бошпанасиз қолди.

Покистон президенти Яҳёхон зарар кўрганларга ёрдам бериш учун икки миллион рупия ажратди. (ТАСС).

Галле шаҳрининг ёнида жойлашган Нойе Галле посёлкаси тез ўсиб боряпти.

СУРАТДА: халқ полициясининг инспектори янги кўчиб келганларга кўчани тушунтирмоқда.

Г. Хачкованян фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ҲИНДИСТОН ПАРЛАМЕНТИДА

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон парламентининг халқ палатаси Индира Ганди ҳукуматига ишончсизлик билдириш тўғрисидаги резолюцияни 134 овозга қарши 241 овоз билан рад қилди. Резолюцияни бирлашган социалистик партиясининг оппозицияда турган депутатлари киритган бўлиб, «Жан сангх», «Конгресс ташкилоти» каби ўнг партияларнинг вакиллари қўллаб-қувватлаган эди.

Овоз бериш шуни кўрсатдики, Индира Ганди ҳукумати ва бу ҳукумат ўтказаётган туб социал иқтисодий ўзгаришлар йўлини парламент депутатларининг кўпчилиги қўллаб-қувватламоқда. Маҳаллий шарҳловчиларнинг фикрига кўра, овоз бериш натижалари ўнг оппозиция вакилларига берилган сезиларли зарба бўлди.

(ТАСС).

НАРХ-НАВО ОШИБ БОРМОҚДА

ВЕНА. Бу ерда иқтисодий тадқиқотлар институтининг навбатдаги ойлик доклади эълон қилинди. Бу докладдан маълум бўлишича, ўтган ой ичида Австрияда нархлар орта борган.

Институт маълумотларига қараганда, ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан сабзавот нархи 7 процент ошган, мева 18 процент, гўшт 10 процент қимматлашган. Квартира ҳақи 10,5 процент кўпайган.

КХДР. Пхеньян яқинидаги Мангендэ революцион билим юрти армияга кичик офицерлар, шунингдек республика халқ хўжалиги учун юксак малакали кадрлар тайёрлайди. Билим юртини тамомлаб чиққанлар янги жамият қуриш жанговар ва масъулиятли кураш участкаларида социалистик ютуқлар ҳамда Корея халқининг тинч меҳнатини ҳимоя қилиш йўлида ишламоқдалар.

СУРАТДА: билим юрти курсантлари амалий машғулотлар пайтида.

В. Соболев фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

● *Матбуот гувоҳлик беради*

ЎТА ЁЛҒОНЧИЛИК

Швецияда чиқаётган «Норршенсфламман» газетаси «Ахборот империализм хизматида» деган мақолани эълон қилди. Бу мақолада империалистик матбуотнинг Вьетнамдаги воқеалар ҳақидаги ёлғончилиги ва бирёқламалиги қайд қилиб кўрсатилади.

АПН шу мақола таржимасини газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Жанубий Вьетнамлик Коншон қамоқхонасидаги шармандали ҳаракатлар ҳақида яқинда келган хабарлар мутлақо фавқулодда воқеа эмас. Сара Лидман (швециялик ёзувчи аёл) Пуло—Кондор концлагерининг даҳшатларини ўз бошидан кечирган бир махбусдан олган интервьюсини 1966 йилдаёқ эълон қилган эди. Лекин бу интервью ўша вақтда жаҳон матбуотида бирон шов-шувга сабаб бўлмаган эди. Ўз прогрессив қарашлари билан танилган Сара Лидманнинг ғарб матбуотида ишончга лойиқ арбоб эмас деб ҳисобланганлиги бунга сабаб бўлган эди албатта. Пуло—Кондорнинг бир қисми бўлган Коншон қамоқхонаси ҳақида шунинг учун сўзлай бошладиларки, унда сайгонлик қўғирчоқларнинг маҳбусларга қандай муомала қилаётганликларини икки американлик сенатор ўз кўзлари билан кўрдилар.

Бу воқеани бошқа воқеалар билан таққослаш мумкин. Жанубий Вьетнамни озод қилиш Миллий Фронтининг ахборот агентлиги Сонгмидаги қирғин ҳақидаги хабарни АҚШда шу ҳақдаги биринчи хабар пайдо бўлишидан тўққиз ой илгари эълон қилган эди. Бироқ, ғарб газеталари бу сафар ҳам индамай жим туришди.

Вьетнамдаги ҳарбий ҳаракатлар майдонидаги янгиликлар ҳам шу тахлитда тўхтатиб турилди. Телеграф агентликлари ғалаба қилиш ҳақидаги кароматларни йилдан-йилга кавшаб келишди. Матбуот саҳифаларида ҳақиқий фактлар ҳар қалай пайдо бўлганида эса газеталар илгаригидек ғалаба ҳақидаги маълумотларни ёритишда давом этавердилар.

Биз Ханойдан қандай бўлса ҳам бирон хабар олар эканмиз унинг Вашингтон оша айланма йўл билан етиб келганлигига қаттиқ ишонамиз. Бу хабар ҳам Ассошиэйтед Пресс ёки Юнайтед Пресс экспертлари томонидан ишланган, далиллари рад этилган, қисқартирилган ва «яхшиланган» бўлади.

Вьетнам Демократик Республикаси устида 1964-1968 йилларда ҳаво жанглари олиб борилган кунларда ҳам шундай бўлган эди. Швецияда чиқаётган кўпчилик газеталар уриб туширилган самолётлар ҳақидаги АҚШ маълумотларини эълон қилган эдилар. Ҳақиқий хабарлар қийинлик билан ўзига йўл очар эди. Ханойдаги ғарблик журналистлар ВДРда хабар қилинган маълумотларни тасдиқладилар.

1965 йилда Америкада чиқаётган «Лайф» журнали Вьетнамдаги уруш ҳақидаги пропаганда қилувчи безакли сонини чиқарди. Бош мақолага «Уруш ютиб чиқиш учун керак» деб сарлавҳа қўйилган эди. Сўнгра Қўшма Штатлар 1966 йил охирида... вьетнамликлар устидан тўла ғалабага эришади деб ҳикоя қилинганди.

Шундан кейинги кароматлар ҳам оптимистликда бундан қолишмасди: Пентагоннинг электрон-ҳисоблаш машиналари Жанубий Вьетнамнинг 92 процент шаҳрини назорат қилиб турибди, деб ҳисоблаб чиқди. Бу маълумотлар ҳеч қандай шарҳсиз матбуот учун тарқатилди.

Швеция телеграф бюроси (Т-Т) ва мамлакатимиз газеталари «озод қилиш» агентлигидан ахборот оладилар, лекин «ишончсиз» ёки «эскириб қолган» деган баҳоналар билан бу материаллар эълон қилинмай қолдирилади.

Америка ахборот агентликларининг маълумотлари ишончсиз эканлиги, Ҳинди-Хитойдаги ғалаба ҳисоботлари эса бошидан оёқ ёлғонлиги бир неча марта исбот этилди. Шу вақтнинг ўзида Вьетнам берган хабарларнинг ҳақиқийлиги доимо тасдиқланмоқда. Бизнинг матбуотимиз қачон булардан тегишли хулоса чиқарар экан?» (АПН).

Газетхон илҳомлари

Кино

Мана, бир неча йиллдирки, ўзбек киностудиясида илмий-оммабоп ва ҳужжатли ленталар, бадиий ва хроникал фильмлар билан бир қаторда жажжи мультипликацион ва қўғирчоқ фильмлар ҳам ишлаб чиқазилмоқда. Бу ушоқ кинолар уйида режиссёр ва оператор, рассом ва композиторлар, қўғирчоқ усталари ва овоз операторларидан иборат бўлган катта ижодий коллектив ишламоқда. Фильмларнинг ҳар бир эскизида, ҳар бир кадри устида ҳафталаб, ойлаб фикрлашиш лозимлигини ҳар бир санъат мухлиси яхши билади. Жажжи фильмнинг жажжи сценарийсини битиш, ролларни ўйнайдиган «артистлар» — қўғирчоқлар чизилган расмларни «ҳатти-ҳаракатини, талаффузини» олдиндан белгилаш, бас-

туслар ноўрин кўринади томошабинга. Лекин буларнинг барчаси эндигина темир қанот ёзиб келаётган мультипликацион санъатимизда бўлаётган изланишлар оқибатидир. Ижодий жараён жўш ураётган даврда, мультипликациячилар сафи йил сайин кенгая бораётган даврда бундай камчиликлар бўлиши кўп жиҳатдан табиийдир.

Куни кеча «Бахт қадри» қўғирчоқ-мультипликацион фильмни кўрдик. Бу лента яқиндагина ижод қилинган, лекин жамоатчилик фикрини жалб қилган. «Ўзбекфильм» киностудиясининг ёш, лекин серфикр, сермаҳсул режиссёрларидан бири — Тамара Камолова раҳбарлигида яратилган бу фильм ёшлар учун ҳам, катта ёшдаги кишилар учун ҳам зарур ва фойдалидир. Чунки у вафодорлик ва ҳақлик,

иккиланиш... Ёсуман эса гулларга ирғиб чиқиб олиб уни олиб қочди. Ана шундан сўнг муаллифлар мультипликацион киноннинг имкониятларидан фойдаланиб ҳаяжонли кадрлар ижод қиладилар. Ёсуман ва қиз ўртасида ҳаёт-мамот учун кураш кетади. Ёсуман дам калхатга айланади, дам илон қиёфасига кириб қизни заҳарламоқчи бўлади. Йигит ўз бахти учун ўзи курашиши лозимлигини тушуниб етиб, ола-чипор илоннинг баҳайбат бошини янчиб ташлагандан кейингина ўз севгилисига эришади. Қора кучлар яксон қилинади. Курашда чиниққан йигит ва қиз ўз бахтига эришади. Курашда қўлга киритилган бахт қадрига етадилар улар...

«БАХТ ҚАДРИ»

такор билан лирик-ўйчан ва қувноқ-ҳазил куйлар ижод қилиш, оператор ва рассом билан асар қаҳрамонларини ўраб олган муҳитни тасвирлаш— буларнинг ҳаммасини режиссёр бошлиқ ижодий группа ҳал қилади. Ижод аҳлига киностудиянинг қудратли техникаси ёрдамга келади. «Сеҳрли» хусусиятларга эга бўлган кинотехника мураккаб кадрларни ҳам суратга олишга қодир.

Ўзбек мультипликациячилари яна бир бой хазинадан баҳраманд бўлмоқдалар. Битмас-туганмас манбаъ— шарқ фольклори, халқ оғзаки ижодияти сценарийновист учун драматик воқеаларга бой материал беради, режиссёрга фильмдаги образларни талқин этиш услубини кўрсатиб беради, оператор, рассом ва бастакорлар қаҳрамонларнинг ҳар бир дақиқадаги психологик ҳолатини, руҳиятини тасвирий ва овоз воситалари билан таъриф этиш йўлларини белгилаб беради. Фольклор материаллари, образлари экранга кўчишига қадар муаллиф томонидан қайта тафаккур этилади, уларга кинематографик ўзгартиш киритилади, сўнгра экранга кўчирилади.

Санъаткорлар халқ ижоди намуналарини экранлаштирар эканлар, уларда нақл этилган теран фикрлар, гуманистик ғояларни сақлаб қолишга интиладилар. Тўғри, бундай жажжи фильмлар айрим камчиликлардан ҳоли эмас. Баъзан қўғирчоқлар беўхшоврoқ бўлса, баъзан декорациялар ва уларга берилган

чин дўстлик ва адоват ҳақида ихчам, қизиқарли формада ҳикоя қилади.

Бир саҳий, лекин иродасиз йигитга бахт кулиб боқди. Унга оппоқ соқоли кўкрагига тушган сеҳргар сирли қовоқ уруғини берди. Йигитча уруғни дарҳол экди. Экди-ю ҳанг-манг бўлиб қолди. Қовоқ дарҳол униб чиқди, гуллади, ҳосил қилди. Ҳосил ҳам сеҳрли эди. Баҳайбат қовоқ ичида нозанин бир қиз бор эди. Сочи сумбул қаламқош бу латофатли қиз йигитга самимий табассум билан боқди, унга одоб ва меҳр билан таъзим қилди. Йигит негадир ўйлачиб қолди, қўл чўзишга, бу юмшоқ муомалали қиз томон қадам ташлашга ҳам журъат қилолмади. Ана шу иккиланиш, ана шу журъатсизлик қоп-қора қарға қиёфасига кириб олган жодугар учун фойдали бўлди. У жар лабида уялиб турган қизни чуқур сойга йиқитди. Йиқитди-ю, ўзи ана шу қиз қиёфасига кирди-қўйди.

Оператор И. Гавриленко ва рассом Ю. Петров қора қарғанинг қизга айланишини бир неча кадрда кўрсатадилар — у тукларини ташлайди, қанотлари кулга айланади. Лекин унинг ёмонлигини кўзидан билиш мумкин. Унинг ёвуз ниятини ҳам кўзларидан ўқиш мумкин. Йигит ҳозиргина кўриб севиб қолган қизга ўхшатди бу жодугарни ва у томон ўзини отди. Вафодор қизга бу хоинлик ниҳоятда оғир бўлди. У сой остидан оппоқ гуллар қиёфасида сузиб чиқди ва йигит ёнига келди. Лекин йигит бу гал ҳам

Катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлган бу фильмнинг барча бадиий компонентлари ҳақида батафсил фикр юритиш мумкин. Н. Филимонов ўзбек халқ эртаклари асосида битган сценарий меҳнатсевар ижодий группада ҳаяжон уйғотувчи, уларга илҳом берувчи ихчам асар яратган. Шунинг учун ҳам бор-йўғи 10 минутлик жажжи фильм учун композиторлар А. Малхов катта драматик кучга эга бўлган музика басталай олган. Шунинг учун ҳам бу фильмда бирорта сўз бўлмаслигига қарамай, унинг асосий ғояси қўғирчоқларнинг турли вазиятдаги чеҳраси, ҳатти-ҳаракати орқали томошабинларга етказилган. Шунинг учун меҳнатсевар режиссёр Т. Камолова турли ижодий услубга эга бўлган санъаткорларнинг маҳоратини ягона мақсадга — фильмнинг олижаноб ғоясини очиш учун қарата олган.

Мультипликация ва кино мустақил санъатга айланиб жиддий проблемаларни кўтара олишини «Бахт қадри» фильми яна бир бор исбот қилади. Ўзбек қўғирчоқ-мультипликацион фильмлари қизиқарли формада инсонлар муносабати ҳақида, юксак фазилатлар ҳақида ҳикоя қилиб, томошабинлар дилини хушнуд этадилар. Томошабинлар ҳам, ўз навбатларида, бу фильмларни синчковлик билан кўриб ўз мулоҳазаларини айтадилар деган умиддамиз.

Ҳ. АКБАРОВ.

Яқиндагина ишга тушган «Кўк гумбазлар» кафеси тошкентликларнинг севимли дам олиш жойларидан бири бўлиб қолди. Бу ерда яхна ичимликлар ичиш, турли хил мазали миллий овқатлар тановул қилиш мумкин.

СУРАТДА: «Кўк гумбазлар» кафесининг пешайвонида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ТЎРТЛИКЛАР

Боғимда ўсарди кекса шафтоли,
Мевам дер: «Оламда мевалар боли»
Унга ўсаётган ниҳол ёнғоқ дер:
«Уч йил сўнг бўларсан, мевадан холи»....

Шамси ОДИЛ.

Асли ошиқ туғилмаганман,
Лекин ошиқ бўлиб улғайдим.
Ишқ ўтида ёнганим-ёнган,
Дил ёқмаслар йўлидан тойдим.

* * *

Ишқ майин қўй, ачиб қонайин,
Қонган сайин чўғдек ёнайин.
Умрим бўйи шайдойинг бўлай,
Ўзгалардан кечай, тонайин.

Рўзи ҚОДИРИЙ.

ВАТАНИМ

Кўз олдимда нурли азим бир дунё,
Унда одамлар ҳур, одамлар хушнуд.
Бўй етган қиз каби само ҳам зебо,
Нур сочар аямай толеи хуршид.
Юртим ўз кифтида тутган баробар,
Бу кифтда ўзбек ҳам, рус ҳам, арман ҳам.
Боғлар қучоғига чорлайди, лобар
Қиз бўлиб яшнаган ўлкамда кўклам.
Барчанинг қалбида эзгу бир мақсад,
Эзгу бир ўй билан яшайди барча.
Дўстлик билмагандай ҳеч қачон сарҳад,
Бунда кашфиётлар очади дарча.

Бунда ҳар кун янги минг-минглаб инсон,
Бахт сўзин улуғлаб келар дунёга.
Бахт шукла, дўстларим, ҳар уй, хонадон,
Улар «инга» сидан тўлар зиёга.
Кемтикмас халқимнинг топган ўз нони,
Бахти ҳам уч кунлик ой мисол эмас.
Фақат тўрт ҳарфдан иборат номи,
Унга бутун жаҳон қилади ҳавас.
Бу — менинг туғилган она-Ватаним,
Буюк харитада буюк бир дунё.
Бу — менинг юрагим, жоним ва таним,
Номини кўзимга қилгум тўтиё!

Абдулла ТУРДИЕВ.

● ҚЎШИҚ ШИНАВАНДАЛАРИГА

ҚАРАШИНГДАН

Камон шаклу, ҳилол ёғду олар дилдора, қошингдан,
Ёнар чўлпону Зуҳронинг бутун жисми қарошингдан.
Кўриб ҳусни жамолингни фалакнинг боши чарх урса,
Таажжуб ким қилар, шамсу-қамар айланса бошингдан.
Муҳаббат боғига нозли хиром айлаб кирар бўлсанг,
Эмар нур, жон олар жону-жаҳон меҳри қуёшингдан.

Ололмай ранг атир гуллар лабингга боқса рашк бирла,
Қизарса лолалар, не тонг, ёноғинг — қон талошингдан.
Умидим навниҳолидан мурод-ҳосил йиғар бўлдим,
Муҳаммад ғўралар ҳалво бўлур албатта дошингдан.

Муҳаммаджон НИЕЗМУРОДОВ, врач.

Бугун...

Бахтли бир йигитнинг ёрисан бугун,
Тақдирнинг ҳукмига кўниккансан ҳам.
Муҳаббат руҳингда урмайди тўлқин,
Умрлик ҳижрон ҳам туюлмас ситам.
Бахтли бир жувоннинг ёриман мен ҳам.
Тақдирнинг ҳукми ҳам кўринмас завол.
Дардим йўқ, висолинг бўлгувчи малҳам,
Кулиб ҳам боққан йўқ туғанмас иқбол.
Бир туйғу йиғлайди тўниб ягона,
Биз учун аталган у оддий араз
Фақат орамизда икки бегона,
Бахтимиз бўлишиб олдилар, холос.

Расул ҲАБИБОВ.

Гўдак

Кеча маскан эди юмшоқ беланчак,
Гул қизиқ туюлди унга албатта.
Тутқазди онаси даста бойчечак,
Тикилди узоқ вақт ҳайратда.
Момиқ қўли билан тортди питирлаб,
Юлқилай бошлади шамол сингари.
Бойчечак устидан ширин қиқирлаб,
Одим ташлаб ўтди илгари.
Ўйлайман, гўдак деб бу қилмиши-чун,
Авф этиш мумкиндир жажжи болани...
Улғайсанг гўдакдек тасаввур билан,
Оёқ ости қилма оламни.

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

ТААЖЖУБ
ҲАЖВИЯ

Тавба, туриб-туриб одамга таъсир қилар экан. Атиги бир кунга озодликка чиқишадию, шунда ҳам босар-тусарини билмай қолишади. Ўлмаган биз эркакларнинг жонига!.. Совға, яна совға! Жонга ҳам тегди. Бу аҳволда қачон косамиз оқаради, ҳайронман? Кел бўлар иш бўлди. Онасига бир ноёб совға олиб бормасам нақ бошим балога қолади. Ичимдан ёниб, хаёл денгизида сузиб юриб, пивохонага кириб кетипман. «Оббо», ана шунақси чатоқ-да. У ердан қуруқ чиқиш осонми?... Ҳайрият, омон-эсон чиқиб, «Сувенир» магазинига шўнғидим...

Табиатим очиқ. Кўчани тўлдириб келаяпман. Фақат уй масаласига келганда. Тўртинчи қаватдан беришган... Юравердим, юравердим чиқаяпманми, тушаяпманми, ажратолмай қолдим... Анчайин тетик эканман, ҳай, бир амаллаб чиқиб олдим. Назаримда, самолётнинг паррагидек айланаётганга ўхшайман. Кўз олдим қоронғулашди. Кулранг эшикка суяниб, кўзимни чирт юмиб, нафасимни ростлаб олдим. Эшик занжирланмаган экан, истиҳола билан ичкарига кирдим. Аҳволимни кўриб, онаси қошини чимирса, ҳа энди, кўчага сув сепилмаган экан, шунчайин чанг ёпишди деб баҳона қиламиз-да... Ўзимга келиб бундоқ қарасам, бечора келинингиз ялангоёқ, сочини бошига турмаклаб олипти Кўк-сариқ, хол-хол халат ичида шукуфадек ял-ял ёниб, енги ярим ҳимарилган, билиқ жасади бўзчининг мокисидек уёқдан-буёққа бориб келиб, пол ювиб турипти. Эшикка орқаси билан қараб олган, дахани ерга тегай-тегай дейди. Менга томон жадал орқаси билан юрди. Яна илгари кетди.

«Шундай зебо хотиним бор экан-у, бағрини доғлаб юрган эканман-да,» дедим ичимда. Очиғини айтсам, бир томони раҳмим келди. Бечорани келиб-келиб шу бугун ҳам ишлатаманми? Ашаддий ситамгар, феодал эканман, феодал! Бунақа зукко хотинларни етти қават тўшак устига ўтқазиб қўйиб, парвона бўлсанг ҳам кам. Жуда кўнглим бузилиб кетди. Мардлигим қистаб, икки қўлим билан даст кўтариб, бағримга босгим келиб кетди.

— Ҳорманг жонгинам!- дедим.

Бу қилиғим анчайин совуқ бўлса ҳам унга хуш ёқишини билардим. Хаёлимда, у ҳозир мен эканимни дарҳол сезади-ю совғани кўргач ўзини қучоғимга отади, кейин, икки бетимдан ўпиб олади, деб турган эдим...

Во ажаб, худди шу пайт у қаддини кўтарар-кўтармас бир силкинди-да, қўлидаги шалтоғи чиққан чипта қоп билан гарданимга юзим аралаш чунонам солди-ки, кўзларимдан учқунлар сачраб кетди. Турган еримда циркулдек айланиб, «гурс» этиб қуладим.

Бир вақт ҳушимга келиб, кўзимни очсам, тепамда икки қўлини белига тираб жун босган кўксини очиб, чорак тутам келадиган тим қора мўйлабини пир-пир учирганича, биздан бир қават пастда яшайдиган қўшним — ғўла гавдали Қаҳрамон депсиниб турипти.

Патхилла НАЗАРОВ.

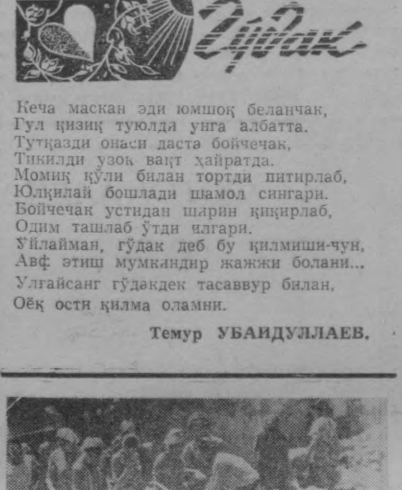

Серқуёш республикамизнинг ёзи хилма-хил неъматларга бой. Таъми тил ёрар қовун ва тарвузлар, олтин рангда товланиб, кўз оладиган ҳусайнию кишмиши узумлар, шарбат тўла нок ва олмалар — ҳаммаси ана шу фасл совғалари. Шу кунларда шаҳримиз бозорларига сабзавот, мева ва полиз маҳсулотлари ортилган машина карвонлари тўхтовсиз келиб турибди. Дала меҳнаткашлари шаҳарликларни ўз неъматларидан баҳраманд қилиш учун барча имкониятларни ишга солаптилар.

Сиз суратда Олой бозоридаги қовун ва тарвуз хирмонларини кўриб турибсиз.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ТОРТИҚ

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти яқинда журналист А. Алиевнинг «В. И. Ленин бадиий услуб ҳақида» номли рисола (брошюра)сини нашр этди.

Ушбу рисолада муаллиф улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг бадиий адабиёт ҳақидаги қимматли фикр-мулоҳазаларидан келиб чиқиб, унинг бадиий услуб ҳақидаги қарашлари хусусида сўз юритади.

Муаллиф назарий фикрларни қуруқ баён этиш йўлидан бормайди, балки, улуғ доҳийнинг бу хусусдаги кўрсатмалари, ажойиб хотиралардан мисол-далиллар келтиради. Ана шундай хотиралардан, айниқса, Н. К. Крупскаянинг эсдаликлари жуда қизиқарли ва таъсирчандир.

Брошюра автори В. И. Лениннинг бадиий услуб ҳақидаги фикрларини Ойбек ижоди мисолида ўрганади ва эътиборга сазовор хулосалар чиқаради. Ушбу китобча мактаб адабиёт ўқитувчилари учун ҳам, олий ўқув юртлари филология факультети студентлари учун ҳам муҳим қўшимча билим манбаидир.

М. УБАЙДУЛЛАЕВ.

«ҒАЛАТИ ОДАМЛАР»

Адабиёт мухлислари Анвар Муқимов қаламига мансуб бўлган ҳажвий ҳикояларни матбуот саҳифаларида тез-тез кўриб турадилар. Ҳажв устаси назаридан текинхўр ва безорилар, бюрократ лаганбардорлар, кўзбўямачи ва шахсиятпарастлар қочиб қутула олмайди. А. Муқимов кейинги йилларда яратган энг яхши ҳикояларини жамлаб, «Ғалати одамлар» номи билан кулги шинавандаларига тақдим этди. ЎзЛКСМ Марказий Комитети «Ёш гвардия» нашриёти томонидан чоп этилган китобчадан муаллифнинг «Ақлим кирипти», «Қовун сайли», «Хайри хола тиш қўйдирди», «Донишманд», «Ой бориб, омон келдим» каби бир-биридан кулгили, дилга яқин ҳажвиялари ўрин олган.

«ТОШКЕНТНИНГ ШОНЛИ РЕВОЛЮЦИЯ ЁДГОРЛИКЛАРИ»

«Ўзбекистон» нашриёти Е. А. Деева, Л. М. Ландаларнинг шу ном билан аталган безакли китобчасини учинчи марта нашр этди. Чинакам жамоли Октябрь инқилобидан кейин очилган, дўстлик ва қардошлик шаҳрига айланган Тошкент —революцион ҳаракат ва унинг ғалабаси билан боғлиқ тарихий ёдгорликларга бой. Округ офицерлар уйи, Туркистон фронти штабининг биноси, меҳнат саройи, 1917-21 йилларда ишчи ва солдат депутатларининг Тошкент Совети иш олиб борган бинолар, хуллас, ўнлаб революцион ёдгорликлар намунаси ҳақида китобча тўлиқ маълумот беради. Олдинги нашрларга нисбатан янги материаллар билан бойтилган китобча тарихий революцион ёдгорликлар ва унутилмас жойлар бўйича асосий йўл кўрсаткич бўлиб қолади.

Қ. МАЛИКОВ.

Аҳмад аш-ШОИР,
прогрессив Сурия ёзувчиси.

Уч минг лир

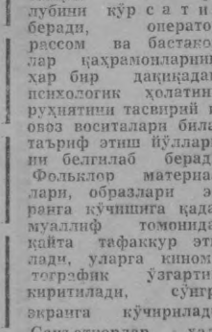

— Ўлган ўғлинг ҳақидаги ишга суд ҳукм чиқардими?

— Чиқарди.

— Хўш сенга қанча тўлайдиган бўлишди?

— Ҳеч қанча.

— Ҳеч қанча деганинг нима деганинг?

— Шу-да!

— Наҳотки улар шофёрни оқлаб юборишган бўлса?

— Йўқ. Шофёрни уч минг лира тўлашга мажбур қилишди, лекин бу уч минг лира менинг ўлган ўғлимни қайтадан тирилтириб берармиди?

— Йўқ, албатта мен бундай демоқчи эмасман.. Лекин.. худо раҳмат қилсин!

Шундан сўнг Абу Фарид бечора отанинг кўзини ёшлатиб ажралишди-да, ўзи тўппа-тўғри сабзавот дўкони мудири Абу Муҳаммад томон кетди. У дўкондорнинг ҳеч нима бермаслигига ишонса ҳам бир килограмм ловия сўрамоқчи эди. Мана, уч ой бадалида Абу Фарид «худо ёрлақаб» иш топганда беришга ваъда қилакила йигирма лира қарз бўлди. Ойлар ҳам бир-бирини қувиб ўтаётгандек, худо бўлса ҳануз унга бахт эшигини очмаяпти.

— Нима, ўқишни билмайсанми? — дейди Абу Муҳаммад.— Ё тахтада нима ёзилганини кўрмаяпсанми?

Абу Фарид дўкондор ҳар сафар рўкач қиладиган мана шу ялтироқ тахтани ҳам баттар ёмон кўради. Унга: «Қарзга ҳеч нима бермаймиз», деб ёзиб қўйилган. Дўконга зўрға-зўрға юраги безиллаб келганда, мана шу бадбахт сўзларни мутлақо кўргиси келмайди. Шундай бўлса ҳам Абу Фарид билади, Абу Муҳаммад дўконида тўла хўжайин. Агар унинг раҳм қилгиси келса, озгина масаллиқ бериши учун ҳеч қанақа тахта унга халақит бермайди.

Абу Фарид дўконга кирганда Абу Муҳаммад харидорлар билан банд эди. У бировлар дўконига кирганини сезиб, саломлашмоқчи бўлиб ўгирилди-ю, Абу Фарид эканлигини кўриб, яна прилавкага эгилиб ўз ишини қилаверди.

«Нега мен билан сўрашмади? — хижолат тортди Абу Фарид, — наҳотки, яна пулим йўқлигини сезган бўлса?»

У кўзгуга яқин бориб афти-ангорига қарай бошлади. Ҳорғин ранги бир ҳолатда, қалин соқоли ўсиб кетган, узун сочлари тартибсиз сочилиб ётарди. Абу Фарид ғариб жисмини бошқа кўришни истамай шарт ўгирилди-ю, бориб деворга суялиб Абу Муҳаммаднинг бўшашини кутиб тураверди. Кўпчиликнинг олдида қарз сўрашга тортинди.

Кўп кутишга тўғри келди. Одамлардан қутилгач, Абу Муҳаммаднинг ўзи кимтиниб турган Абу Фаридга юзланди.

— Ҳа... сенмидинг, йигирма лирани олиб келдингми? — сўради. Ё худо ҳали ҳам «ёрлақамадими?»

— О, Абу Муҳаммад!

— Абу Муҳаммад... Абу Муҳаммад деяберишингдан нима фойда! Менга йигирма лира керак, ишга кирасанми, йўқми, бунинг менга қизиғи йўқ.

— Яна озгина кут, охирги киршисигача тўлайман.

— Қачонгача кутай? Эҳтимол, охиратда берарсан? Қўшнингдан ўрнак олсанг бўлмайдими, бор қарзни тўлади, энди у нима сўраса индамай бераверaман.

— Ахир, у ўғлининг хунига келган пулдан тўлади-ку!

— Ўғлининг хунимми, хотинининг хунимми — менга нима. Пулни тўладими? Шуниси ҳисоб.

Абу Фарид дўкондан оёқ-қўли бўшашиб, гандираклаб чиқди. Қулоғида дўкондорнинг сўзлари янграрди: «Шуни унутмагинки, мен пулни яқин орада ундириб олмоқчиман».

Абу Фарид шумтакалари отамиз егулик бир нарса олиб келди деб ирғишлаб унга ўзини ташлашларини кўз олдига келтириб, аламидан юзлари кўкариб кетди. Тўйдиришга қудрати келмаган оч боланинг бетига боқишдан кўра, ёвуз душман билан тўқнашганинг минг марта аъло.

«Нега ҳам уйладима, болаларимга бир тишлам нон топиб беролмас эканман, — алам билан ўйлади у, шунча туғдиришни ким қўйибди менга? Битта, нари борса иккита бола етмасмиди? Яна ўн йилдан кейин буларнинг сони нечтага етади? Агар ҳамма оилада ҳар ўн бир ойда биздагидек эгизак туғилиб турадиган бўлса ер юзида одамлар шундай тиқилиб кетадики, тик туриб ухлашга тўғри келиб қолади...»

Абу Фарид бошини қаттиқ силкитиб юборган эди, назарида боши учиб кетай дегандек бўлди. Яна уни бефойда хаёллар қийнай бошлади. У бир дақиқа тўхтаб, кўзини юмди. Уч минг лира. Наҳотки шунақа пуллар ҳам бўлади? Унга ҳатто «аҳолиси зич» уйидан биттаярмтаси камайиб колса, ҳеч нима сезмайдигандек бўлиб кетди.

«Етар инсон қадр-қимматини ерга уришинг, динсиз, — ички бир овоз янгради, — эҳтимол, сен одамгарчилик ҳақида ҳам бирор нарса эшитгандирсан». — Сен аҳмоқ хаёлпараст, ўчир овозингни, — қаршилик кўрсатди Абу Фарид, — қани жавоб бер-чи, сен одамгарчилик деган нарсанинг қиммати қанча туради ўзи? Унга бир килограмм ловия сотиб олиб бўладими? Уни ўз йўлига қўйгин-да, оч қоринни тўйдирадиган бирон нима бер!»

Абу Фариднинг мантиқан чуқур фикрлашлари унинг ўзига ҳам ёқиб тушди-ю, ниҳоят биринчи «мен» иккинчи «мен»дан ғолиб келди. У ўзича фикр қилиб, бу нарса қачон ва қай вақт содир бўлишига ишонч ҳосил қилди.

У шаҳар ташқарисидаги маҳаллага олиб чиқадиган йўлга тушди. У ерда, лой-кесакдан қилинган сонсиз, зич ғариб кулбалар қаърида ўзининг ҳам оиласи яшарди.

«Негаям қишлоқдан шаҳарга келдима, — яна ҳасратга тушди у, — у ерда уйимиз ҳам кенг эди, еримиз ҳам йилнинг ҳар қандай фаслида боқа оларди. Бу ердачи, бу ерда бўлса очдан ўлиб қолмаслик учун бор буд-шуддан ажралишга тўғри келди...»

У ёқ-бу ёққа алангглаб, кўча бошида маҳалла одамларининг бир тўда бўлиб туришганини кўриб, қотиб қолди. Кейин эса «Йўқ, йўқ, керакмас!» деб ҳайқириб, телбаларча югуриб кетди. Э, худо! Наҳотки менинг телба-тескари ўйлаганимни инобатга олган бўлсанг. Мен сендан ҳеч нима сўраганим йўқ, ҳеч нарса хоҳламайман ҳам, фақат очликдан бир оз алжидим, холос. Ҳаммасига чидайман, фақат уларни омон қўй менга».

Абу Фарид ҳатлаб-ҳатлаб ўзи билан уй орасидаги масофани бир зумда босиб ўтди. Тор кўчанинг четида машина турарди. Одамлар унинг атрофини ўраб олишган. Абу Фарид қийнала-қийнала ўртага кириб бориб, ҳамма ёққа қон сачратиб чўзилиб ётган қўшнисининг сигирини кўрди. Кейин сал ўзига келди-ю, кўз ёшларини артиб ўртадан сирғалиб чиқди. Сўнг болаларининг ҳаммасини санаб, уларнинг тириклигини ўз кўзи билан кўриб, ишонч ҳосил қилиш учун уйига қараб югуриб кетди.

Т. Алимов таржимаси.

АДАБИЁТ саҳифаси

● ОҚШОМ СУҲБАТЛАРИ

ЖАЗИРАМА КУНЛАРДА

Ҳозир кунлар борган сари исияпти. Бу албатта экинлар, ёзнинг нозу-неъматлари пишиб етилиши учун жуда яхши. Бироқ иссиқлик гўдакларга, ёш болаларга қандай таъсир қиляпти? Бу ҳақда бизга медицина фанлари кандидати С. Полчанова гапириб беради.

Катта одам организми ташқи муҳитга қараб ўзгариб туради. Совуқда қон томирлари торайди, иссиқда эса кенгаяди. Терланади. Шундай қилиб, организм бир қадар ўз-ўзини идора қила олади.

Кичкина болаларда эса ундай эмас. Улар совуққа ҳам, иссиққа ҳам чидамсиз бўладилар. Хусусан, шу кунларда эҳтиёт бўлиш керак. Эркатойингизга офтоб ўтмасин. Дарвоқе, бола офтобда юриши шарт ҳам эмас, уйда ҳам иссиқдан лоҳас бўлиб қолиши мумкин. Шу сабабли, уни юпқароқ кийинтиришга ҳаракат қилинг. Битта ички кўйлагининг ўзида ётаверсин, ҳеч нарса кийгизмасангиз яна яхши. Бадани яйраб нафас олади.

Туш пайти- айни жазирамада чақалоқни илиқ сувда чўмилтиришни тавсия қиламиз. Лейкада душ қилсангиз ҳам бўлади. Уй хонаси ортиқча исиб кетиши табиий. Шунақа хонага нам чойшаб осиб қўйинг. Жомларга совуқ сув тўлатиб қўйинг. Ҳаво анча яхшиланади.

Ҳаммага маълумки, қуёшнинг ультрабинафша нурлари кичкинтойларга ниҳоятда фойдали, рахит касаллигининг олдини олади. Бироқ қуёш нури фойдали, деб болани офтобда олиб юриб бўлмайди. Ҳали шаклланиб етмаган организм ортиқча иссиқликни кўтара олмайди. Асаблари, юрагига салбий таъсир қилиши мумкин. Яхшиси, кичкинтой эрталаб, соя-салқин дарахтлар тагида очиқ ҳавода юрсин.

Саратонда одам кўп чанқайди. Бола ҳам суюқликни кўп талаб қилиб қолади. Унга тез-тез сув бериб туриш керак. Кичкинтойга қайнатиб бироз совутилган, шакарсиз сув берган маъқул. Бир ичишда 3-4 чой қошиқда сув тутсангиз бўлади. Медицина ходимларининг ҳисоблашларича чақалоқ бир суткада олти юз грамм суюқлик истеъмол қилар экан. Эмган сути, турли шарбатлар ҳам шунинг ичига киради.

Ёзда болани тўғри овқатлантириш катта аҳамиятга эга. Овқатларнинг тезда ачиб қолишини ҳисобга олиб, гигиена қоидаларига тўла амал қилиш зарур. Акс ҳолда, юрак буруғи бўлиб қолиш хавфи бор.

Болани маълум соатларда овқатлантиринг. Истеъмол қилган овқати ҳазм бўлиши учун орадан уч соат вақт ўтиши кераклигини унутманг. Йиғлаган заҳоти, қорни очди, деб оғзига овқат тутсангиз, ошқозони тезда ишдан чиқади.

Албатта, чақалоқ учун она сутидан аълороқ таом топилмайди. У икки-уч соат ичида сигир сутига нисбатан икки баравар тезроқ ҳазм бўлади. Шу билан бирга, она сути энг озода таомдир. Шунинг учун бола бир ёшли бўлса ҳам эмизавериш тавсия этилади. Она сути етмаган тақдирда нима қилиш керак? Борини сақланг, борича эмизинг. Бир неча хил дoридан бир томчи она сути афзалроқдир.

Агар чақалоққа сигир сути, кефир каби нарсалар бераётган бўлсангиз, улар жуда янги бўлиши кераклигини унутманг. Сут кухнясидан оладиган маҳсулотларингиз, шўрва, кисель ва ҳоказоларни холодильникда сақланг. Иссиқда микроблар тез урчувчан бўлади. Ҳарорат 5—6 даража бўлса, микроблар тўрт соат ичида саккиз марта, 37 даража бўлса, икки юз ўн беш марта кўпаяди.

Ёз неъматларини эркатойингиз оғзига тутишдан олдин яхшилаб ювиб, қайнаб турган сув билан чайиб юборинг.

Янги таом беришдан олдин врач билан маслаҳатлашиб олинг.

Мабодо кичкинтой касал бўлган экан, дарҳол врачга мурожаат қилинг. Чунки диспепсия бу жиддий касалликдир. Врач келгунга қадар чақалоққа сув бериб туринг! Уни ҳам кўп эмас бир чой қошиқда, холос. Касал ошқозонига дам бериш керак. Касаллигида эмизманг ҳам. Ахлатини усти ёпиқ идишда — горшокда сақлаб, врачга кўрсатсангиз, касаллигининг сабабини аниқлаш ва даволаш осонроқ бўлади.

Баъзида, бола касаллигини тиши чиқаётганига йўйишади. Тўғри, тиш чиққанда ҳам бола ёмон ухлаб, иситмалаб, ичи кетиб, одамни безовта қилади. Бироқ диспепсия ундан фарқ қилади. Диспепсиядан сўнг гўдак ўзига келолмай узоқ қийналади. Кейин унга ҳар хил касаллик ёпишаверади. Шундай пайтда, врач касалхонага ётишини тавсия қилар экан, албатта унинг айтганига амал қилинг.

„Пахтакорнинг рақиблари

«СПАРТАК» (ОРЖОНИКИДЗЕ)

Симферопол. 1969 йил, ноябрь. Совет футболининг олий лигасида ўйнаш ҳуқуқи учун даъвогарлик қилаётган тўрт команданинг финал учрашувлари ўтмоқда. Сўнгги тур олдидан ҳар тўрт команда иккитадан очко тўплаб, йўлланмани қўлга киритиш учун баравар имкониятга эга. Ғолибни аниқлаш учун қўшимча ўйин ўтказиш ёки турнирни қайтадан бошлаш тўғри келадиганга ўхшар эди. Аммо ҳеч қандай қўшимча ўйинга эҳтиёж бўлмади.

Бугун

марказий «Пахтакор» стадионида майдон эгалари футбол бўйича СССР биринчилигининг навбатдаги турида Оржоникидзе шаҳрининг «Спартак» командасини қабул қиладилар. Қуйида биз газетхонларни «Пахтакор»нинг бугунги рақиби билан қисқача таништирамиз.

Кучлилар группасига ягона йўлланма тақдирини учрашувнинг 55-минутида киритилган ягона тўп ҳал қилди. «Спартак» (Оржоникидзе) —«Жальгирис» (Вильнюс) учрашувида бу тўпни Болтиқбўйи футболчилари дарвозасига спартакчи Тарасян киритди. Бу ғалаба билан Шимолий осетиялик футболчилар олий лигада ўйнаш ҳуқуқини ҳам қўлга киритдилар.

Аммо бу, финал учрашувларнинг иккинчи якунловчи матчи тугагандан сўнг маълум бўлди. «Днепр» (Днепропетровск)— АСК (Хабаровск) учрашувида ҳар икки команда ҳужумчилари бирор марта ҳам дарвозани тўғри нишонга ололмадилар. 0:0 натижа ҳар икки команда учун олий лигага йўлни тўсиб қўйди.

Шундай қилиб Оржоникидзе спартакчилари финал учрашувларнинг ғолиби бўлишди. Улар бунга қадар «Днепр» командасини 3:1 ҳисоби билан ютган ва Хабаровск армиячиларидан 0:1 ҳисобида мағлубиятга учраган эдилар.

Бугунга қадар шимолий осетиялик футболчилар «А» класс олий группасида ўн етти учрашув ўтказдилар. Улардан уч учрашувни ўз фойдаларига ҳал қилган спартакчилар тўққиз учрашувда мағлубиятга учрашди. Беш ўйин дуранг натижа билан тугади. Киритилган ва ўтказиб юборилган тўплар нисбати—18—26.

Кучлилар группасида биринчи марта ўйнаётган Оржоникидзе спартакчилари учун мамлакат биринчилигининг дастлабки учрашувлари жуда оғир бўлди. Биринчи учрашувдаёқ улар Киев шаҳрининг «Динамо» командаси каби кучли коллективга қарши ўйнадилар. «Спартак» бутун маҳоратларини намойиш қилган бўлса ҳам 0:1 ҳисоби билан мағлубиятга учради.

Чемпионатнинг иккинчи турида оржоникидзелик футболчилар Ленинграднинг «Зенит» командаси билан дуранг ўйнадилар. Бу учрашув 2:2 ҳисоби билан тугади.

Шу ягона очко саккизинчи тургача сақланиб турди. Шимолий осетиялик футболчилар қаторасига беш учрашувда мағлубиятга учрадилар. Ўн тўртинчи турга келиб «Спартак» ўз активига яна тўрт очкони қўшиб қўйди. Бу очколар Марказий Армия Спорт Клуби, «Нефтчи» (Боку), «Динамо» (Тбилиси) ва Ростов шаҳрининг армиячилари билан бўлган оғир курашларда қўлга киритилди. Шуниси қизиқки, бу тўрт учрашувнинг ҳаммасида бир хил ҳисоб (1:1) қайд қилинди.

6 июлда эса спартакчилар олий лигадаги ўзларининг биринчи ғалабаларини нишонладилар. Улар Донецк шаҳрида маҳаллий «Шахтёр» командасини йирик ҳисоб (4:1) билан мағлубиятга учратдилар. Аммо навбатдаги турдаги мағлубият, спартакчиларнинг бу ғалабаси тасодифий эмасмикин, деган фикрларнинг туғилишига сабаб бўлди. Лекин сўнгги икки учрашув Шимолий осетиялик футболчилар ниҳоят ўз ўйинларини топганларини кўрсатди. Биринчи давранинг сўнгги турида «Спартак» Одесса шаҳрининг «Черноморец» командасини 4:1 ҳисоби билан мағлубиятга учратди, чемпионатнинг иккинчи ярмини ҳам муваффақиятли бошлади. Улар Ереван шаҳрининг «Арарат» командасини қабул қилиб, 2:0 ҳисоби билан ғалаба қозондилар. Сўнгги икки турда қўлга киритилган тўрт очко спартакчиларни қолган командаларга бирмунча яқинлаштириб қўйди.

Бу йил «Спартак» командасининг асосий составида қуйидаги футболчилар ўйнашаяпти: дарвозабон Жиоев, Олейник, ҳимоячилар—Бичикоев, Худиев, Дзагоев, Кочиев, Плиев, Кайтуков; ярим ҳимоячилар—Зазроев, Мириков, Подлужний; ҳужумчилар—Папелишвили, Кайшаури, Тарасян, Абаев, Туаев, Мозжухин ва бошқалар.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

ЖОЙИБОТЛАР

«ДИМЛИК ЗОНАЛАРИ»

Ер куррасининг қайси районида бир йилда энг кўп дим кунлар бўлади? Грузия ССР Фанлар академиясининг География институтида ишлаб чиқилган махсус картага қараб буни билиш мумкин.

Бир йилда 350 кундан ошиқ дим кунлар бўладиган географик зоналар ер куррасида нотекис жойлашган. Масалан, Тинч океанининг шарқий қисмида бундай турғун «Димлик зоналар» Американинг ғарбий соҳилларида (10-15 градус шимолий ва жанубий кенгликлар миқёсида) камбар полосани эгаллайди.

Баландлик ва иқлимнинг континенталлигига қараб дим кунлар сонининг ўзгариши ернинг бошқа районлари учун ҳам характерлидир. Экваториал иқлимий зоналаргина бундан мустаснодир. Масалан, денгиз юзидан 2442 метр баландликда жойлашган. Аддис-Абеба (Эфиопия) билан Ереванда денгиз юзидан (1007 метр баландликда) дим кунлар сони қарийб баравар келади.

Картани география фанлари кандидати Константин Гогишвили кўп йиллар мобайнида Грузиянинг 120 дан ошиқ метеостанциялари ҳавонинг мутлоқ намлиги тўғрисида тўплангач маълумотларни ишлаб чиқиш асосида тузди.

(ТАСС).

ФОТОКАЛЕЙДОСКОП

ГДР. Яқинда немис халқ полицияси ташкил этилганига 25 йил тўлди. Халқ полицияси хизматчилари аҳоли ўртасида катта тарбиявий ишларни олиб боришмоқда. Юқоридаги суратда болалар боғчаларидан бирида кўча ҳаракати қоидалари бўйича навбатдаги машғулот ўтказилмоқда.

* * *

Социалистик Чехословакия ҳукумати ёш авлод ҳақида катта ғамхўрлик қилмоқда. Мамлакатда олти мингдан зиёд болалар боғчалари ва яслилари ишлаб турибди.

Ўнгдаги суратда Крочехвали (Марказий Чехия) шаҳридаги болалар боғчасининг тарбияланувчилари тасвирланган.

АДН—ТАСС ва ЧТК—ТАСС фотолари.

● *Текинхўрлик, безорилик ва ичкиликбозликка шафқат йўқ!*

ЗЎРАВОН

Эргаш Икромов «Фаол» маҳалласида пиянисталиги, зўравонлиги билан ном қозонган. Безоридан эл безор, деганларидек қўни-қўшниларгина эмас, Эргашнинг ўз болалари ҳам, ундан юрак олдириб қўйишган. Илгари Эргаш икки марта судланиб қамалган эди.

1967 йил ноябрида Эргашнинг хотини билан ўн саккиз яшар қизи унинг қамоқдан қутилиб чиққанини эшитиб, ташвишга тушиб қолишди. Негаки, улар Эргаш барибир эпақага келмаслигини сезар эдилар. Шунинг учун ҳам Эргаш келмасидан олдиноқ она-бола «Колхоз» кўчасидаги ўзлари яшаб турган 36-уйни ташлаб, бошқа ёққа кўчиб кетишди.

Эргаш маҳаллага қайтгач, яна эски ҳунарини бошлади. Бирон ерда фойдали меҳнат қилмай, чайқовчилик билан шуғулланади. Эргашнинг амакиваччалари унинг дагдағасидан чўчибми, иқтисодий ёрдам кўрсатиб туришди. Лекин Эргаш тузлуққа тупуриб, ҳар куни ичиб, маҳалла чойхонасида тўполон кўтаришни тарк этмади.

Ўтган йили декабрь ойида чойхонада маҳалладагиларга пичоқ ўқталиб, жанжал кўтарди. Шу йилнинг бошида эса амакиваччаси Т. Акбаровнинг уйига маст бўлиб кирди. Унинг хотинини, ёш болаларини қўрқитди.

Ҳар ким қилмишига яраша кўради, дейдилар. Безори Эргаш Икромов олти йил қамоқ жазосига ҳукм қилинди.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—4|VIII да **Лайли ва Мажнун**, 5|VIII да **Оққуш кўли**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—4|VIII да **Ўғирланган умр**, 5|VIII да **Олтин девор**, 6|VIII да **Мария Стюарт**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5|VIII да **Ўғил уйлантириш**.

Кино

4 августда

ҚИШКИ БИНОДА

Квартира—«ЧАЙКА», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Оқ портлаш —«ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Асримиздан миллион йил илгари—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кеч 8.40 ва 10.30 минутларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади

Квартира — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қизлар фитнаси —«РАКЕТА».

5 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Квартира — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун),

Оқ портлаш — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Гул ва тош —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун),

Асримиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кеч 8.40 ва 10.30 минутларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади).

Квартира — «ФЕСТИВАЛЬ»,

Қизлар фитнаси —«РАКЕТА».

ОЛМАОТА ШАҲРИДА

15 АВГУСТДА

1966 ЙИЛГИ 3%ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИНИНГ

33-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Заём тиражининг 31 разрядига 40 сўмдан 5000 сўмгача бўлган умумий суммаси 15889360 сўмни ташкил этадиган 291400 ютуқ ўйналади.

Жумладан: 62 дона 5000 сўмлик, 155 дона 2500 сўмлик, 620 дона 1000 сўмлик, 3379 дона 500 сўмлик, 23250 дона 100 сўмлик ва 263934 дона 40 сўмлик ютуқ ўйналади.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ»

15 августдан 5 сентябргача

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИ ФОРМАЛАРИНИ СОТИШ БЎЙИЧА ҚУЙИДАГИ МАГАЗИНЛАРДА

МАКТАБ БОЗОРИНИ ОЧАДИ

1—«Кийимлар уйи»—Ш. Руставели кўчаси 13 уй;

8—Муқимий кўчаси, 7«Б» сектор;

21—«Тоҳир ва Зуҳра»—Октябрь бозори;

36—Новомосковский кўчаси;

38—Фарҳод кўчаси (ярмарка);

41—Навоий кўчаси, шаҳар ярмаркаси,

54—Луначарский маркази;

55/21—«Октябрь» колхозининг турар жой массиви;

56/39—«XXI Партсъезд» турар жой массиви;

74—Госпиталь бозори.

Мактаб бозорига марҳамат қилинг!

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими —33-28-95 эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.

НАШР 3069.

Р—14546.